

***Духовні цінності
українського народу***

Національна держава

Традиції

Мова

Ліна Костенко *«Берестечко»*

Був Київ стольний. Русь була святою.
А московити – Русь уже не та.
У них і князя звали Калитою, –
така страшна захланна калита!

Дрімучий світ. Ні слова, ні науки.
Все загребуще, нарване, хмільне.
Орел – двоглавий. Юрій – довгорукий.
Хай Україну чаша ця мине!

ХЛІБОРОБИ

КОЧОВИКИ

Критерії ментальності

- суспільне життя;
- релігія;
- ставлення до природи;
- ставлення до жінки.

ХЛІБОРОБИ

- ведуть осідлий спосіб життя + мають свою територію = структурований устрій + система цінностей;
- духовні традиції + сімейні цінності = єдність як роду, так і колективу;
- родинні традиції, відображені у весільній обрядовості.

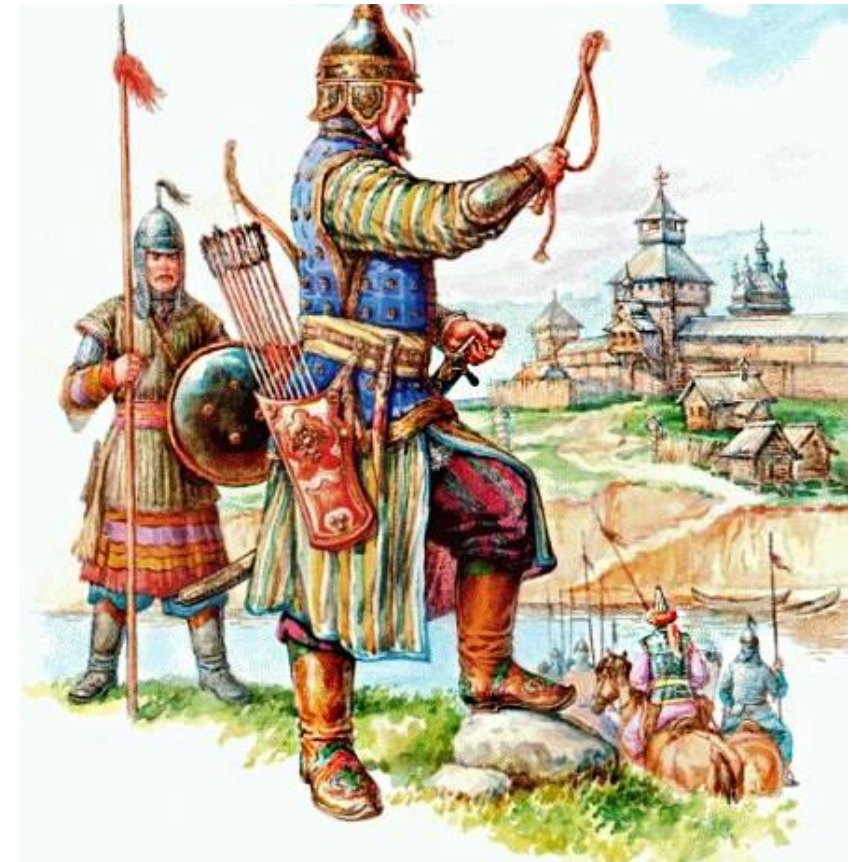
немає постійного місця проживання =
відсутність своєї території = відсутність
системи цінностей = відсутність демократії;

поклоніння ватажку = відсутність
демократії = знецінення людини;

завойовницької = розбійництво =
жорстокість = знецінення життя;

відсутність моральних цінностей в родині =
усе моє - твоє.

КОЧІВНИКИ

Типові відмінності

Українці

Росіяни

Одяг

Українці

Росіяни

Хліб

Хліб-сіль на вишиваному рушнику були
ознакою гостинності українського народу.

Кожному, хто приходив з добрими помислами, підносили цю
святиню. Прийняти рушник, поцілувати **хліб** та з'їсти
шматок з **сіллю** — символізувало духовну єдність, злагоду,
глибоку пошану тим, хто її виявив.

У 1848 році, перебуваючи в Україні,
французький письменник Оноре де
Бальзак у листі до пані Ширковичевої
писав:

«...як ви приїдете на Україну, в цей
рай земний, де я закріпив уже 77
способів приготування хліба»

Україна

Великдень

Росія

Великодній хліб

Куліч

Коровай

обрядовий хліб, поширений серед багатьох слов'янських народів.

Але для української обрядової традиції коровай як символ має особливе значення, використовується у численних обрядових діях і вирізняється багатоманітністю варіантів.

Дідух

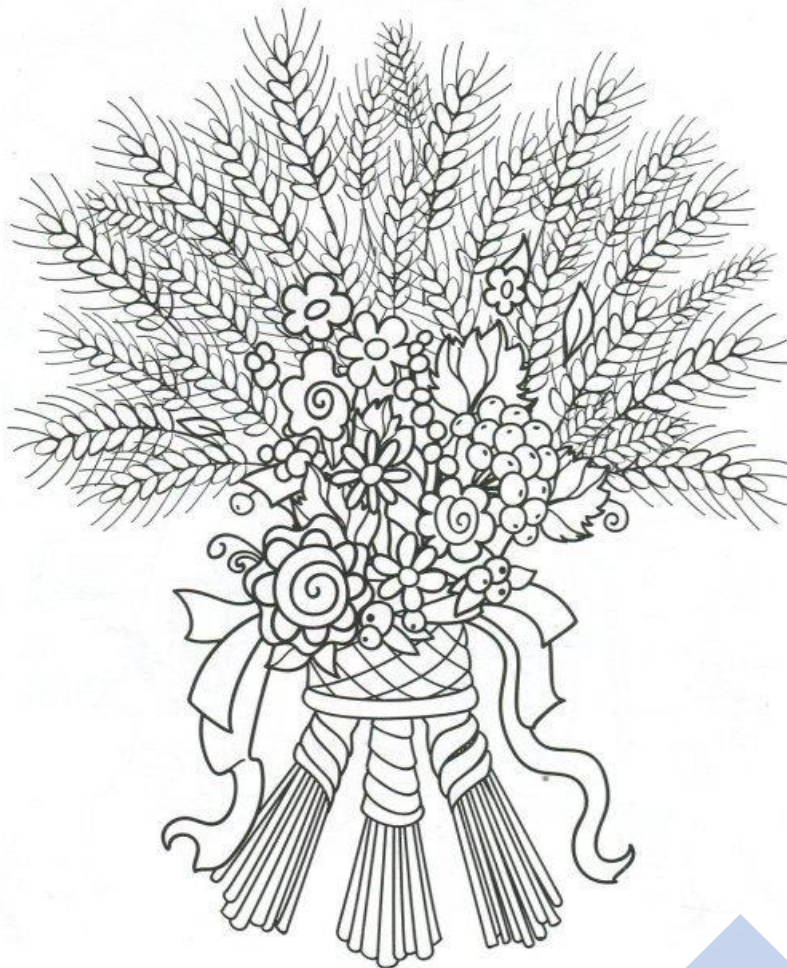
- Символ урожаю, добробуту, багатства, безсмертного предка, зачинателя роду, духовного життя українців, оберега роду.

ДІДУХ

В Україні традиційний символ свята Різдва — Солом'яний Дідух. За традицією як тільки вставала перша різдвяна зірка, 6 січня до хати заносили святковий Дідух, приказуючи: «Дідух — до хати, біда — з хати». Сніп повинен був закликати до хати святковий настрій, мир, добробут і затишок.

Дідух уособлює місце для предків — захисників та покровителів домівки. Виготовлявся він усією родиною із колосків жита, вівса, пшениці, сухих квітів, ягід калини та різнобарвних стрічок.

Дідух

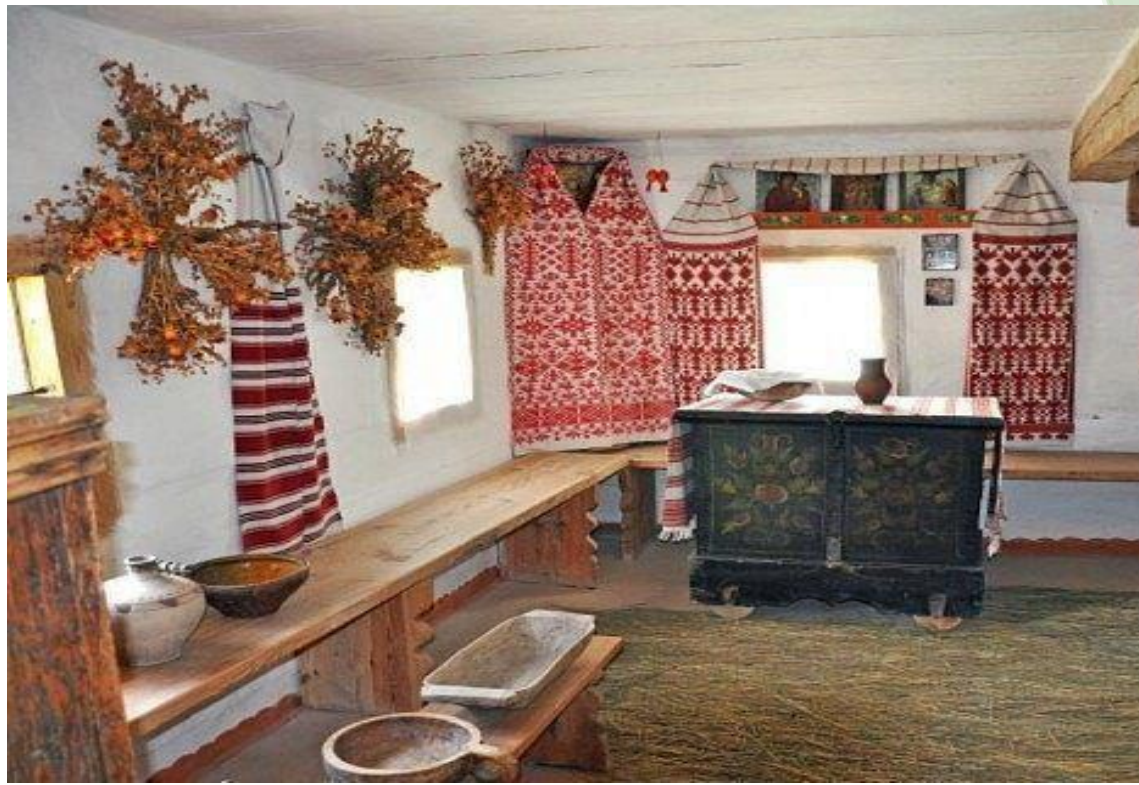

Ялинка

- Ялинове дерево, як різдвяний атрибут в Російській імперії, з'являється на початку 19 століття в будинках петербурзьких німців. У імператорському домі перше різдвяне дерево було встановлено 24 грудня 1818 в Москві, в Кремлі, з ініціативи княгині Олександри Федорівни, яка провела дитинство в Берліні. На наступний рік ялина стояла і в Анічковому палаці,

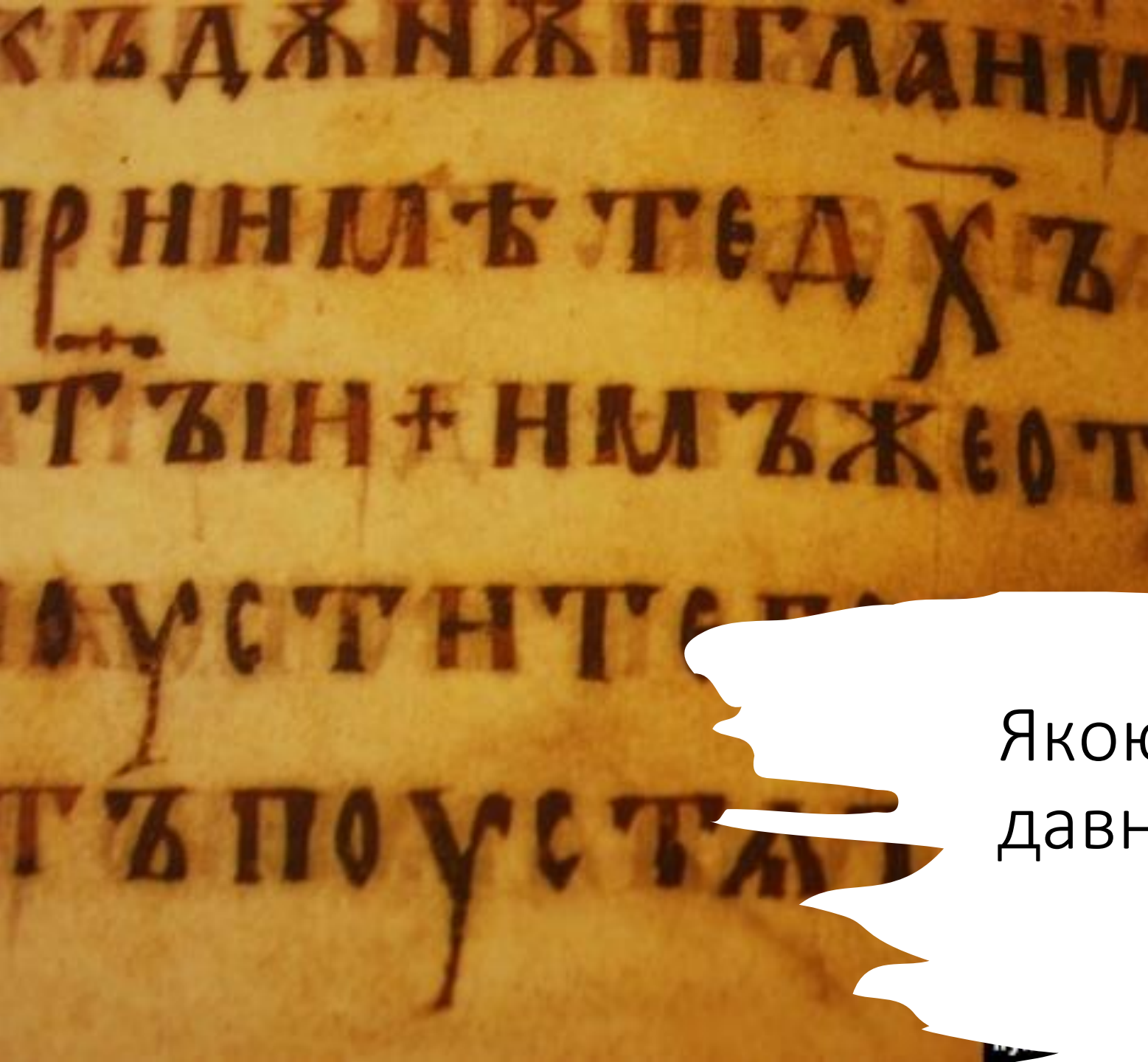
Рушник

у свідомості українського народу наділявся широким спектром знакових властивостей і саме тому він являє собою значне непересічне явище духовної культури, будучи етнічним культурним символом України.

Іван Огієнко говорив:
«кожна віра найміцніше
зв'язана з рідною
мовою народу, бо рідна
мова – то основний
родючий ґрунт кожної
віри», «рідна мова –
шлях до Бога»

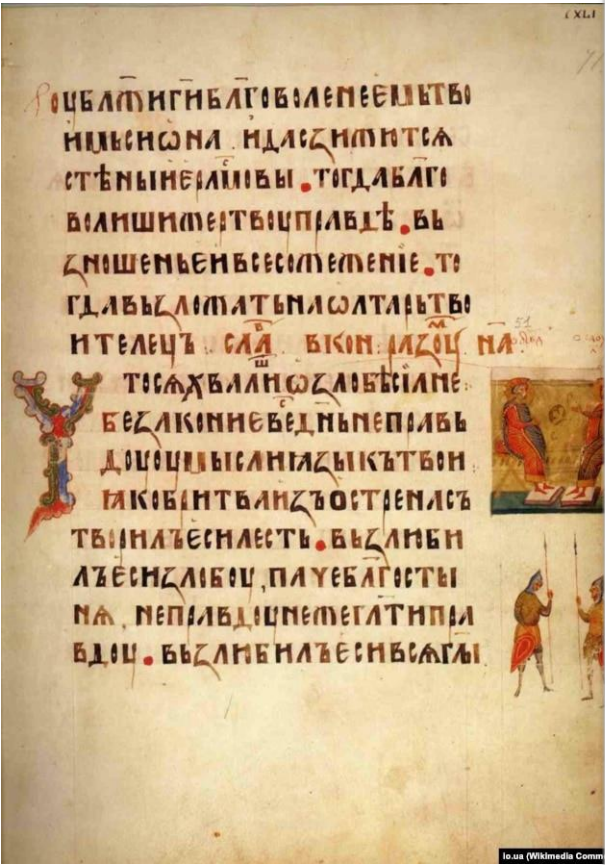
Фрагмент тексту Службника 1620 року

У Лаврі 1620 року вимовляли	У Лаврі сьогодні вимовл
дарУй	дАруй
добротОю	добрОтою
чЕстний	честнИй
ім'Я	Імя
самОму	самомУ
твОрят	творЯт
твоЄму	твоємУ
сподоби	сподОби...

Отже, три імениті писемні пам'ятки – 11, 14 і 17-го століть – незалежно від того, що наша давня церковна мова була наскрізь українською

Якою мовою молилась
давня Україна?

Якою мовою
молилась
давня
Україна

У тексті цього рукопису представлені сотні слів і форм української мови. Наведемо децицію прикладів у порівнянні з церковнослов'янською мовою Псалтиря 2010 року, які засвідчують велику різницю між українською та московською редакціями богослужбової мови:

Українська редакція	Московська редакція
молитви	моленья
створи	содела
велеліпота	веліколепіє
погібнете	погібнете
Господь в церкві	Господь во храме
лицю	лицу
чужіі	чуждии
вінець	венец
сусідом	соседам
вітру	ветра
живуть	живут
в свитьці книжнім	в главизне книжне
цариця	царица
стіни ієрусалиМОВИ	стени ієрусалімскіє

Сучасні дослідження, однак, показують, що українська мова у фонетиці та граматиці має більше спільних рис з верхньолужицькою та білоруською мовами (29 спільних рис), нижньолужицькою мовою (27 спільних рис), чеською та словацькою мовами (23 спільні риси), польською мовою (22 спільні риси), хорватською та болгарською мовами (21 спільна риса), сербською та македонською мовами (20 спільних рис), вимерлою полабською мовою (19 спільних рис), словенською мовою (18 спільних рис), ніж з російською (11 спільних рис). Отже, на підставі цих даних деякі вчені ставлять під сумнів об'єднання української, російської та білоруської мов в одну підгрупу східнослов'янських мов.

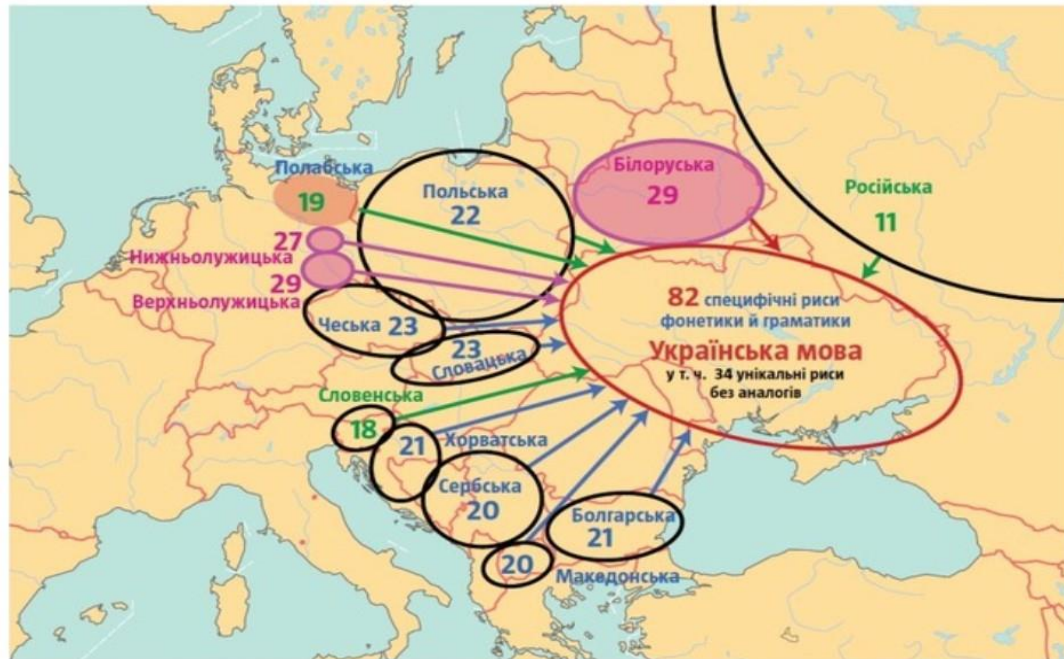

Рис. 5. Географічний розподіл спільних з українською рис інших слов'янських мов. 34 риси української мови – унікальні (без аналогів у інших слов'ян). Цифри 11-30 вказують кількість характерних рис української мови (з 82), спільних з даною мовою

Російська	Українська	Білоруська	Польська	Словацька	Чеська
красный	червоний	чырвоны	czerwony	červený	červený
работа	праця	праца	praca	práce	práce
роща	гай	гай	gaj	háj	háj
лук	цибуля	цыбуля	cebula	cibule	cibule
кузнечик	коник	конік	konik polny	koník	koník
неделя	тиждень	тыдзень	tydzień	týždeň	týden
час	година	гадзіна	godzina	hodina	hodina
чулок	панчоха	панчоха	pończocha	pančucha	punčocha
ждать	чекати	чакаць	czekać	čakať	čekat
шаг	крок	крок	krok	krok	krok
изюм	родзинки	разынкі	rodzynki	hrozienska	rozinky
журнал	часопис	часопіс	czasopismo	časopis	časopis
полотенце	рушник	ручнік	ręcznik	ručník	ručník
кофе	кава	кава	kawa	káva	káva
сахар	цукор	цукар	cukier	cukor	cukr
бумага	папір	папера	papier	papier	papír
спасибо	дякую	дзякуй	dziękuję	ďakujem	děkuji
уничтожение	знищення	знішчэнне	zniszczenie	zničenie	zničení
пример	приклад	прыклад	przykład	příklad	příklad
провода	дріт	дрот	drut	drôt	drát
утро	ранок	раніца	ranek	ráno	ráno
здание	будинок	будынак	Budynek	budova	budova
измена	зрада	зрада	zdrada	zrada	zrada
второй	другий	другі	drugi	druhý	druhý

“Поборюючи Московщину, треба обов’язково враховувати силу України. Колись незалежна, вона не забула ще, чим вона була. Попри деспотію Московщини, яка душить все українське, ця козацька нація є і далі вільнолюбна. Це був би смертельний удар по Московщині, якщо б Україна знову стала незалежною. Тоді вона відіграла б головну роль у визволені всіх народів, що тепер стогнуть в московському ярмі“, – з листа французького посольства до міністра закордонних справ, 1795 рік.

УКРАЇНЬСЬКА МОВА В ТРЕНДІ

TOP
LEAD

Як зросла кількість людей, що вчать українську,
на платформі Duolingo

Джерело: Duolingo. Дані з 24 лютого по 20 березня 2022 року.

t.me/uaarinfographics [@toplead](https://www.instagram.com/toplead) toplead.com.ua/ua/

💛💙 УКРАЇНІЗАЦІЯ СВІТУ
ТРИВАЄ ШАЛЕНИМИ
ТЕМПАМИ!

Вже почалось, мабуть, майбутнє.
Оце, либонь, вже почалось...
Не забувайте незабутнє,
воно вже інеєм взялось!
І не знецінюйте коштовне,
не загубіться у юрбі.
Не проміняйте неповторне
на сто ерзаців у собі!

Ліна Костенко

